

DYREKTOR: JERZY WALDEN
DZR. ARTYSTYCZNY: MARIAN GODLEWSKI
KIEROWNIK LITERACKI: STEFAN KUCZYŃSKI
SEZON TEATRALNY 1946/47

REWIZOR

KOMEDIA W 5 AKTACH GOGOLA
W PRZEKŁADZIE JULIANA TUWIMA

PROGRAM

R E W I Z O R

komedia w 5 aktach M. GOGOLA
w przekładzie JULIANA TUWIMA
z Janem Kurnakowiczem

O S O B Y:

Anton Antonowicz Skwoznik Dmu- chanowski — horodniczy	Jan KURNAKOWICZ
Anna Andrejewna — jego żona	Maria Nochowicz
Maria Antonowna — jego córka	Stefania Waldenowa
Luka Łukicz Chłopow — wizytator szkół	Zenon Burzyński
Żona jego	
Ammos Fedorowicz Liapkin-Tiapkin — sędzia	Jan Korczyński
Artemij Filipowicz Ziemlanika — ku- rator instytucji filantropijnych	Antoni Odrowąż
Iwan Kuźmicz Szpekin — naczelnik poczty	Janusz Tański
Piotr Iwanowicz Dobczyński — oby- wateł	Feliks Dobrowolski
Piotr Iwanowicz Bobczyński — oby- wateł	Jerzy Sobieraj
Iwan Aleksandrowicz Chlestakow — urzędnik z Petersburga	Jerzy Walden
Osip — jego służący	Marian Nowicki
Iwan Łazarewicz Rastakowski — oby- wateł	Bogusław Kozak
Stiepan Iljicz Uchowiertow — komi- sarz policji	Stanisław Kubiński
Swistunow	Mieczysław Ziobrowski
Pugowiczn	
Dzierżymorda } policjanci	Kazimierz Herba
Abduln — kupiec	Janusz Grot
Fewronia Pietrowna Poszłopkina — żona ślusarza	Zofia Galicka
Żona podoficera	Nina Ogińska
Miszka — służący horodniczego	Michał Mroczo
Kelner	Bogusław Kozak

Goście, kupcy, mieszczenie, służba.

Reżyseria: JERZY WALDEN

Asystent reżysera: Halina Świętek-Dzieduszycka
Scenografia: A. JĘDRZEJEWSKI, W. LANGE
i J. PRZERADZKA

Mikołaj Gogol

1809 -- 1852

Mikołaj, syn Wasyla, Gogol (ukr. Hohol) urodził się w małej wiosce ukraińskiej, Soroczyńcach, guberni połtawskiej. Mimo późniejszej świetnej kariery literackiej, mimo wsiąknięcia w kulturę rosyjską, zawsze zachował sentyment do wsi ukraińskiej, do legend i opowieści ludu, którego mowa była jego pierwszą mową, i przywiązaniu temu dawał wyraz niejednokrotnie w swej twórczości („Wieczory na futorze koło Dikańki“, „Mirgorod“ etc.). Początkowo marzył o teatrze i próbował stawiać kroki na scenie. Zbyt wrażliwy jednak, a może w tym kierunku nie uzdolniony, jako aktor nie miał sukcesów i przeszedł od pracy scenicznej do pedagogiki i twórczości literackiej.

W tej ostatniej miał najwięcej do powiedzenia. Uprawiał nowelę, powieść i dramat, i w każdym z tych działów otwierał nowe horyzonty literackie dla współczesnych. Jego fantastyczne i humorystyczne nowele ukraińskie stały się od razu klasycznym wzorem tzw. tematyki małopolskiej. Jego powieści, jak „Staroświeccy ziemianie“, a zwłaszcza „Martwe dusze“ zostały zaliczone do arcydzieł prozy narodowej. Jego „Rewizor“ — wystawiony w r. 1836 — uznany został za moment przełomowy w historii teatru rosyjskiego. Wczesny zgon Gogola (+ 1852 w Moskwie) połączony z chorobą umysłową sprawił, iż Gogol napisał stosunkowo mało, a „Martwych dusz“ nie mógł dokończyć. Mimo jego manii religijnej i romantyzmu wielu krytyków uważa Gogola za jednego z prekursorów realizmu w lite-

raturze rosyjskiej, oraz za twórcę zainteresowania sprawami społecznymi. Jak wielu świetnych pisarzy pierwszej połowy XIX stulecia żył krótko, wywarł wielki wpływ literacki, parał się mistycyzmem i zgasł zostawiając żal wśród współczesnych, iż napisał zbyt mało.

„Rewizor” Gogola należy do arcykomedyj literatury światowej. Treść utworu niezmiernie prosta, obrazująca życie małomiasteczkowe na prowincji, prowincji owych dawnych, carskich czasów, żyjącej plotką, łapownictwem i obawą kontroli, obojętnej na wszelką ideowość i zagadnienia społeczne. W tę fabułę potrafił Gogol zakląć fragment prawdziwego, schwytanego na gorąco, życia urzędniczo - mieszczańskiego, w które wprowadza zamęt rzekomy kontroler — rewizor ze stolicy. Wspaniałymi sztrychami uplastycznił szereg nie dających się zapomnieć postaci. Ze ścisłością i bezwzględnością chirurga, a przytem ze swobodą wesołego gawędziarza zdołał ukazać prawdziwe oblicze i przekrój duchowy ówczesnego małomiasteczkowego społeczeństwa.

„Rewizor” (w przekładach polskich z r. 1882 i r. 1929 — ten ostatni J. Tuwima) grany był wielokrotnie na scenach polskich i zawsze cieszył się nie słabnącym powodzeniem. Każdorazowo poszukiwano najbardziej właściwego podejścia do arcydzieła gogolowskiego. Reżyseria Teatrów Dolnośląskich uznała za najwłaściwsze przyjąć przy interpretacji scenicznej za punkt wyjścia stanowisko samego autora: **realizm**. Romantyczny, dynamiczny, okraszony uśmiechem, ale realizm. Jednakże z pointą wkraczającą w świat nieomal czwartego wymiaru, której wyrazem staje się scena końcowa. I w takim ujęciu staje widowisko przed publicznością.

ZE ZBIORÓW
Działu Dokumentacji ZG ZASP

Smk.